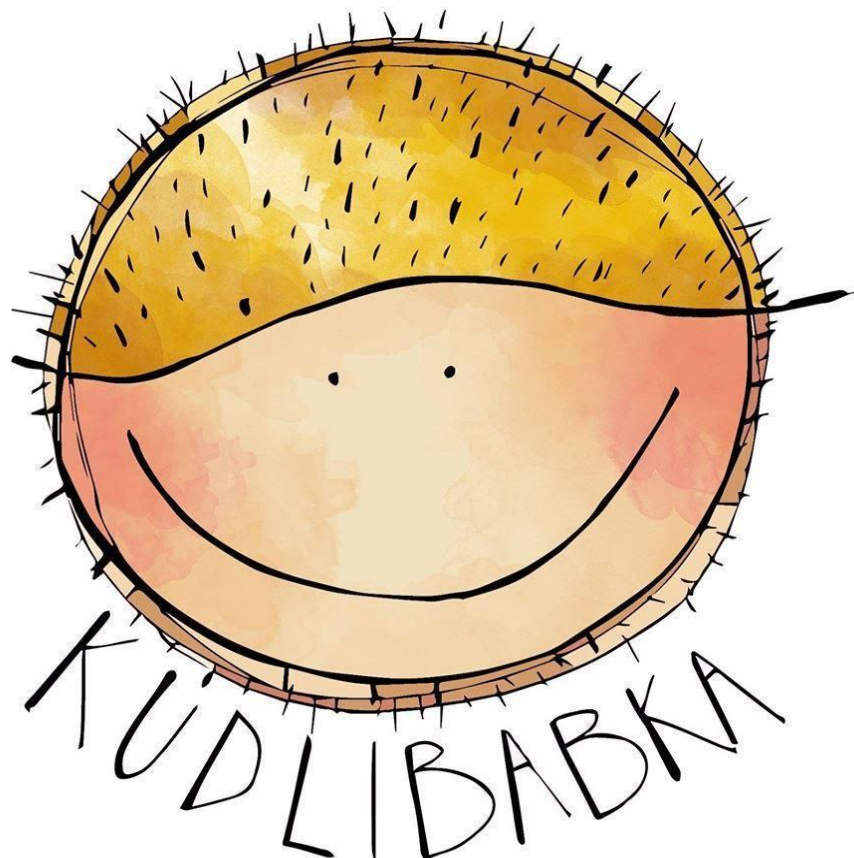

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ
LESNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY KUDLIBABKA**

**S radostí a odvahou
„LESEM SVĚTEM“**

Platnost od 1. 9. 2022

Schváleno Pedagogickou radou LMŠ KUDLIBABKA

Číslo jednací: ŠVP 2022/1

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE LMŠ KUDLIBABKA	2
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA LESNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY	3
3. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVÁNÍ	5
3.1 Vize LMŠ Kudlibabka	5
3.2 Východiska LMŠ Kudlibabka, výchovné a vzdělávací cíle	5
3.3 Pedagogické pilíře LMŠ	6
3.4 Formy a metody práce	8
3.5 Předškolní příprava	9
3.6 Pedagogický tým	10
4. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ	11
4.1. Věcné podmínky	11
4.2. Psychosociální podmínky	9
4.3. Organizace vzdělávání	10
4.4. Řízení a koordinace LMŠ Kudlibabka	14
4.5. Personální a pedagogické zajištění	15
4.6. Spolupráce a komunikace s rodiči, komunita kolem LMŠ	15
4.7 Spolupráce s vnějšími partnery	16
5. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI a DĚTÍ NADANÝCH	16
6. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET	18
7. VZDĚLÁVACÍ OBSAH	18
7.1 Integrované bloky	18
8. EVALUACE	24
8.1 Evaluace dětí	24
8.2 Evaluace pedagogů	25
8.3 Evaluace vzdělávání LMŠ Kudlibabka	26
8.4 Evaluace organizace LMŠ Kudlibabka a spolku Kudlibabka z.s.	27

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE LMŠ KUDLIBABKA

<i>Typ zařízení</i>		LESNÍ MATEŘSKÁ ŠKOLA	
<i>Provozovatel:</i>	ŠPO LMŠ Kudlibabka	<i>IZO:</i>	181128004
<i>Adresa :</i>	Spešov 70, Rájec-Jestřebí, 67902	<i>Red_IZO:</i>	691015872
<i>IČO:</i>	170 97 533	<i>Výdejna IZO:</i>	181133181
<i>Ředitelka (statutární orgán školy):</i>	Mgr. et Mgr. Monika Popelková		

<i>E-mail:</i>	mon.popelkova@gmail.com
<i>Telefon:</i>	+420 724 520 166
<i>Rada ŠPO:</i>	Mgr. Jakub Kurajda, Ing. Petr Minář MSc., Ing. Zdeněk Černošek, Mgr. Michal Halva
<i>Zástupkyně ředitelky:</i>	Bc. Vladimíra Hanáčková (zastupující osoba pověřená v plném rozsahu ředitelkou)
<i>E-mail:</i>	vladimira.hanackova@gmail.com
<i>Telefon:</i>	+420 737 719 428
<i>Typ zařízení:</i>	Lesní mateřská škola
<i>Provoz zařízení:</i>	celodenní / 5 dní v týdnu
<i>Počet zapsaných dětí (max kapacita):</i>	max 24
<i>Denní kapacita dětí:</i>	16 dětí
<i>Stravování:</i>	denní dovoz stravování
<i>Web. stránka:</i>	www.skolka-kudlibabka.cz

ŠVP zpracovala: Mgr. Martina Strnadlová, DiS., Bc. Vladimíra Hanáčková, Mgr. et Mgr. Monika Popelková, Bc. Tereza Motyčková, Mgr. et Mgr. Martina Gebauer Holubová, Eva Nikolic ve spolupráci se zřizovatelem Kudlibabka z.s.

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA LESNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Typ školy: Lesní mateřská škola

Provoz zařízení/kapacita: celodenní/24 dětí

Počet zapsaných dětí: 24

Denní kapacita dětí: 20

Stravování: dovoz obědů z MŠ Dvorská 30, Blansko 678 01, svačiny v individuálním režimu na žádost všech rodičů (upraveno dále vnitřní směrnici o stravování)

Kapacita pedagogů: 2-3 pedagogové na skupinu 20 dětí na den

Provozní doba: 8.00-16.00 hod.

Vznik a historie Lesní mateřské školy Kudlibabka

Lesní mateřské škole Kudlibabka předcházelo fungování Lesního klubu Kudlibabka, který oficiálně otevřel 1. 9. 2020. Klub vznikl z iniciativy rodin na Blanensku, které se neformálně setkávaly od roku 2018 v prostředí Moravského krasu. V prvním školním roce se podařilo společnými silami

zařídít zázemí v maringotce, ke které se přistavěla zastřešená pergola a zbudovat indiánské týpí. V druhém roce se přistavěla čtyřsezónní jurta, jež nyní slouží jako zázemí pro LMŠ Kudlibabka.

Lokalita

Lesní mateřská škola Kudlibabka se nachází na pozemku statku Samsara v Klepačově, části okresního města Blanska. Součástí statku je pastvina s ovceci a zvířecí farma. Děti mohou využít k denním externím aktivitám zdejší venkovní hřiště, ovocný sad, louku a přilehlý smíšený les. V sousedství se nachází také keramická dílna s keramickou pecí, kterou využíváme.

Charakter a specifika LMŠ

Zázemím LMŠ Kudlibabka je jurta se zastřešenou pergolou. Jurta slouží jako zázemí pro odpočinek, stravování a realizaci nabídek řízených aktivit (výtvarná, hudební činnost, dramapedagogická činnost, předškolní příprava a odpolední kroužky) i volné hry. Sociální zázemí sestává z kompostovacích pilinových toalet a venkovní umývárny s tekoucí vodou z kanystrů. Dále je zde pískoviště, dva vyvýšené záhony pro pěstitelské činnosti, mobiliář, pomůcky a umělecké prvky podněcující dětskou hru. Se souhlasem majitele statku Samsara děti navštěvují zvířecí farmu, venkovní dětské hřiště, ovocný sad. Denně navštěvují rozlehlý přilehlý les. Po domluvě s majitelkou statku mají děti přístup i na zdejší přírodní zahradu.

Dostupnost

Zázemí lesní mateřské školy je dostupné autem, IDS JMK, pěšky či na kole. Autem je možné přijet přímo k LMŠ, kdy je k dispozici horní parkoviště statku Samsara. IDS JMK nabízí autobusovou linku 223, zast. Klepačov, spodní část nebo 203 a 205, zast. Blansko, ČKD, ředitelství. Pěšky či na kole je možné využít modrou turistickou značku, která vede z Blanska přímo ke statku Samsara. Přímou u zázemí LMŠ Kudlibabka je prostorné parkoviště podporující dostupnost školky a možnost lépe kloubit pracovní a rodinný život rodičům. Nicméně příjezdová cesta se v zimním období neudrzuje a sjezd v zimním období je na rozhodnutí každého řidiče, zda bude sjíždět přímo ke zázemí a nebo zaparkuje v obci.

3. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVÁNÍ

3. 1 Vize LMŠ Kudlibabka

LMŠ Kudlibabka je společenstvím dětí, rodin a pedagogů, kteří mají vztah k přírodě a kultuře, nebojí se respektovat vše živé a sebe navzájem; jsou to osobnosti, které jsou si vědomé sebe sama, mají sebedůvěru a uvědomují si svou sílu utvářet svůj život a své okolí. LMŠ Kudlibabka nabízí kvalitní inovativní předškolní vzdělávání v menší skupince dětí se zaměřením na pohyb v přírodním prostředí.

3. 2 Východiska LMS Kudlibabka, výchovné a vzdělávací cíle

V LMS Kudlibabka se setkává **společenství rodin, dětí a pedagogů**, kteří se rozhodli podpořit v sobě a ostatních dětskou hravost a prožívat s dětmi radost. Kudlibabka je svojí povahou komunitním sociálním prostorem. Svou mysl zaměřujeme k oceňování kladných stránek druhého člověka, k podpoře rodičího se talentu a k pomalému rozvážnému pozorování, které předchází každému vyslovenému soudu. Raději se tážeme, než hodnotíme. Divíme se, objevujeme a nasloucháme dětským odpovědím. Výchova a vzdělávání vychází z vývojových potřeb dítěte a v předškolním věku se děti učí především nápodobou. Preferujeme dobrý příklad před zákazem. Rozpoznáváme dětské motivy jednání v přirozených potřebách zkoumat, hrát si a být aktivní a hledáme spolu s dětmi možnosti naplnění jejich potřeb.

LMS Kudlibabka se inspiruje a hlásí k **přírodní pedagogice lesních mateřských školek**. Dítě je každý den, za každého ročního období a v různém počasí v bezprostředním kontaktu s přírodním prostředím, s lesem, sadem, alejí i zahradou. Vnímá cyklus ročních období na základě přirozené proměny totožného venkovního místa. Dítě pozoruje a hodnotí, co se okolo něj bez jeho zásahu děje. Dítě má možnost prožívat vlastní účinnost a pociťovat svou moc při péči o své okolí, o rostliny, zahradu i kamarády.

Dbáme na **zdravé klima sociální skupiny**, otevřenou konstruktivní komunikaci mezi dospělými a spontánní trénink komunikačních dovedností dětí ve školce. S tím, jak dítě přejímá vzory konstruktivního řešení konfliktů a prochází různými situacemi s vrstevníky, prožívá svou účinnost také ve vztahu ke kamarádům a dospělým. Ví, že jeho slovo a názor má váhu a je slyšeno.

Děti v lesní školce pracují s menším množstvím hraček, o to více se projevuje jejich tvořivost a pestrost vnímání prostředí ve volné hře v lese, zahradě či sadu. S příslušnou pedagogickou oporou mají **možnost individuální práce s opravdovými nástroji**. Vzhledem k náročnosti terénu nabývají dobré fyzické obratnosti a postupně se učí odhadovat riziko a své možnosti. Pedagog nachází rovnováhu mezi činností skupinovou a nepřímo řízenou a volnou hrou.

Přirozeně v prostředí lesní školky dochází k **environmentální osvětě** širší komunity dospělých a k výchově a vzdělávání dětí k ohleduplnému a citlivému bytí s přírodou i s lidmi. Rosteme v přírodě, učíme se o ní jako celku i o jejích částech, cítíme jí všemi smysly a díky vlastnímu prožitku a možnostem, jež nám dává, ji máme rádi.

Práci s přírodními materiály, ožívováním řemesel a probouzením citu ke krásnu tíhneme k waldorfské estetice. Děti jsou vedeny k výtvarným činnostem, ke zpěvu, uvědomí si melodii, rytmus i ticho. Je nám blízký pohled na člověka v jeho celistvosti, jako na bytost tělesnou, duševní a duchovní. Ke zdravému růstu potřebujeme nejen znát, ale také umět a dokázat, posilovat vůli i soucit a porozumění.

Průvodci LMS Kudlibabka se volně inspirují také principy Montessori pedagogiky pro práci s předškolními dětmi, které s nadsázkou shrnuje věta „pomoz mi, abych to dokázal sám“. Kvalita vzdělávací nabídky naší školky se vedle zájmu o alternativní pedagogické směry zakládá na podpoře vzdělávání průvodců v oblasti předškolní pedagogiky, vývojové psychologie, kognitivních věd apod., rádi využíváme vzdělávací nabídky ALMS.

Přistupujeme k **dětem s úctou a respektem**, s vědomím všech jejich vývojových potřeb. Vytváříme bezpečný prostor pro jejich rozvoj a zdravý růst, sdělujeme jasné hranice a pravidla, děti přijímáme v plnosti jejich vyjádření. Prostředí lesní mateřské školky je pro děti podnětné, vstřícné a obsahově bohaté.

3.3 Pedagogické pilíře LMŠ

Radost z objevování

Vnitřní motivaci k učení velmi posiluje, když odpověď na svou otázku může dítě zodpovědět samo, když ono dospělému a kamarádům představí svůj objev, své pozorování a pokud kreslí obrázek, samo hodnotí, je-li povedený či nikoli. Stále hledáme nové způsoby, jak podpořit dětskou aktivitu, nikoli poučovat o světě. S tímto záměrem také připravujeme didaktické materiály.

Rytmus a řád

Nebylo by učení a pokroku, bez jasného rámce, řádu, struktury, pravidel chování. Řád a pevný rámec možností působí blahodárně na psychiku, emoční jistotu a pocit bezpečí dětí. A tak celý den v lesní školce se odehrává v předvídatelném rytmu a sledu činností, věci mají své místo, aktivity mají začátek, průběh a konec apod. Poté, co se dítě orientuje v řádu prostředí a vztahů kolem sebe, může se více ponořit k vlastním potřebám a svému rozvoji.

Svoboda a zodpovědnost

Hovoříme o vnitřní svobodě, z níž se rodí lidská osobnost a jedinečnost. O svobodě projevu svého vidění světa. V některých částech rytmu dne si děti mohou volit z více nabízených činností dle svých preferencí. Klademe důraz na vnitřní motivaci v souladu se senzitivním obdobím, kterým dítě právě prochází.

Ruka je nástroj ducha

U dětí dochází k intelektuálnímu uchopení věci teprve později na základě smyslové zkušenosti. Smyslové, činnostní učení a učení se příběhem, příkladem a prožitkem je preferovanou metodou.

Pohyb v učení

Společné hry, ale i vlastní nápady dětí, jsou bytostně protkány pohybem. Děti přenášejí různé přírodní i výukové materiály, manipulují s nimi rukama. Využívají každé příležitosti, aby svá tělíčka ještě více napnuli, stočili do klubíčka nebo vylezli na nejvyšší pařez. Čím pevněji a jistěji je dítě ukotveno v pohybech svého těla a jasněji si dokáže předměty vybavit hmatem, tím pevnější základ pro intelektuální a abstraktní chápání světa si buduje.

Svět je dobrý

U dětí předškolního věku podporujeme důvěru ve svět, víru ve vítězství dobra nad zlem, v naději, krásu a lásku. Čteme a dramatizujeme pohádky a spoluprožíváme příběhy. Na příkladu hrdinských skutků významných osobností tematizovaných v kultuře ukazujeme nosné modely prosociálního chování. Jako Martin se dělíme s druhým o rohlíček, po vzoru Michaela překonáváme strach a s odvahou jdeme k drakovi pro dar přírody a výsledek dobré péče člověka o přírodu - pro jablíčko, nenecháváme se zlákat na cestě zlatem. Při adventní spirále zahajujeme s celými rodinami vnitřní pouť po vzoru Marie a Josefa k narození děťátka - Ježíška i naděje uvnitř nás.

Emoční výchova

Emoční výchova, posilování dovedností pojmenovat vlastní emoce a rozpoznat emoce druhého jsou průřezovým tématem, kterému se věnujeme pravidelně jak na ranních kruzích, tak při každodenním

řešení sociálních situací. Společně s dětmi pojmenováváme emoce, pokoušíme se rozeznat emoce druhého dítěte, co je způsobilo, jak se odráží v jeho prožívání i činech. Emoční výchovu doplňujeme volní výchovou, důležitostí sebeovládání - př. i pokud jsem v emocích, nemohu udělat cokoliv, nemohu ubližovat druhému.

Ctnosti, kladné a záporné vlastnosti

V pohádkách a příbězích vnímáme postavy s různými vlastnostmi, vidíme důsledky neovládnutých záporných vlastností pro člověka i jeho okolí. S dětmi vlastnosti pojmenováváme, rozvíjíme sebepoznání. Pracujeme s kartami ctností.

Výchova k odpovědnosti, důležitosti vlastních činů a rozhodnutí

Svět je dobrý i zlý, ale záleží jen na nás, jaký bude. Vedeme děti prostřednictvím svého chování, jednání a poukazujeme na to dobré co v prostředí kolem nás i v nás samotných převládá. Snažíme se dětem předat, že člověk může jednat slušně s ohledem na druhé, ale i sám k sobě. Myslíme na staré indiánské přísloví o dvou vlci:

„V každém člověku žijí dva vlci. Jeden je dobrý a jeden zlý. Ti dva spolu neustále bojují. A vyhraje ten, kterého krmíš.”

Komunita a společenství

Komunitní rozměr školky je klíčový. Pravidelně jej podporujeme na větších odpoledních slavnostech, které mohou prožívat rodiče s dětmi, při společné péči o zázemí školky i blízké přírodní okolí (jarní úklid lesa, společné brigády rodičů a zřizovatelů zaměřené na zvelebení zázemí). Cílem jsou velmi dobré vztahy mezi rodiči, dětmi, pedagogy a zřizovatelem i externími partnery podporující dobré klima školky, bezpečné komunikační prostředí. Neméně důležité je předat dětem model způsobu trávení času společně s dalšími lidmi se smysluplným cílem v přírodním prostředí jako preferovaná proenvironmentální a prosociální varianta k materialistickému a individualistickému způsobu života.

3.4 Formy a metody práce

S vědomím toho, že děti předškolního věku se nejvíce **učí nápodobou** od dospělých, od starších dětí a od sebe navzájem, a také dle doporučení RVP PV, věnujeme největší časovou dotaci spontánní **prožitkové a kooperativní hře dětí**. Probíhá dílem v zázemí školky, uvnitř či v zahradě, a dílem v přírodním prostředí, obvykle v lese. Průvodce může být hře přítomen svobodné hře dětí na pozvání dětí, z pozice pozorovatele může vystoupit a přispět herní nahrávkou.

Pro **řízenou tematickou činnost** s celou skupinou využíváme **ranní kruh**, je prostorem pro sdílení a naslouchání a pro tematickou činnost. Dále v dopoledních i odpoledních hodinách zařazujeme krátké vstupy: výtvarná a hudební činnost, pohybové a rytmičké hry s básněmi, tvořivá dramatika, vyprávění příběhu a práce s příběhem. Tyto jsou řízeny dle možností přímo a nepřímo, čímž ponechávají větší podíl rozhodování a aktivity na dětech a jsou individualizovány dle možností a potřeb každého dítěte.

Děti se zapojují do **praktické péče o sebe a své okolí** (úklid, přichystání míst k odpočívání, zahradničení aj.), posilují tím sebevědomí i praktické dovednosti do života.

Vyprávíme a hrajeme příběhy a pohádky, které souvisí s právě prožívaným roční obdobím. Děti nasávají z pohádek morální příklady a připodobňují k nim svá vlastní dobrodružství. Příběhy jsou také provázány se slavnostmi, které ve školce s dětmi a rodiči prožíváme.

3.5 Předškolní příprava

Předškolní příprava v širším smyslu probíhá v LMŠ po celou dobu docházky dítěte. V rámci integrovaných bloků, z nich vyplývajících témat a navazujících slavností je dítěti nabízeno a umožněno rozvíjet se ve všech klíčových oblastech a kompetencích charakteristických pro předškolní vzdělávání. Většinu prvků předškolní přípravy integrujeme do činností realizovaných ve venkovním prostředí v souladu se zaměřením LMŠ Kudlibabka na vzdělávání a výchovu v přírodním prostředí. Maximálně využíváme přírodních materiálů a jiných pomůcek aplikovaných přímo v terénu. V zimním prostředí podporujeme rozvoj jemné motoriky a grafomotoriky v interiéru školky, reflektujeme omezení rozvoje jemné motoriky v přírodě pro nutnost nosit rukavice

V LMŠ Kudlibabka nabízíme dětem plnicím povinné předškolní vzdělávání specifickou pozornost. Ve větší míře sledujeme a intenzivněji podporujeme rozvoj předškoláků zejména v oblastech samostatnosti a sebeobsluhy, pohybové vyspělosti, jemné motoriky a grafomotoriky, emoční stability, prematematických dovednostech, komunikační, jazykové a řečové připravenosti. Akcentujeme sociální dovednosti. Snažíme se v dítěti maximálně probudit zájem o další vzdělávání, podporujeme radost z experimentu, objevování, poznávání přírody a světa.

Smíšená třída LMŠ umožňuje posilování odpovědnosti starších dětí vůči mladším a celému kolektivu. Předškoláci pomáhají např. mladším dětem s oblékáním, podílejí se na přípravě stolování, mohou mít společně s dětmi s nižší potřebou spánku zkrácenou dobu odpočinku na lehátku doplněnou o jiné klidové rozvojové aktivity. Ztotožnění se s identitou předškoláka u dítěte podporujeme na uvítací slavnosti na začátku školního roku a na závěrečné slavnosti při loučení s předškoláky.

Doplňková předškolní příprava konkrétně probíhá dvakrát až třikrát týdně zpravidla ráno v cca třicetiminutových blocích. V jednom z bloků se předškoláci věnují posilování grafomotorických dovedností, posilován je správný úchop psacích pomůcek, začleňovány jsou aktivity podporující uvolněnost ruky, pracujeme s materiály Jiřiny Bednářové. V dalším bloku jsou nabízeny různé aktivity na stolečcích, dítě si volí a postupně prochází různými centry aktivit po úvodní práci v kruhu. Cílem je rozvoj dalších klíčových znalostí, dovedností, schopností a dovedností předškoláků. Jeden z doplňkových předškolních bloků je zaměřen na tkaní, posilování jemné motoriky, přesnosti, vytrvalosti, vůli dokončit, dokázat pracovat s chybou.

Úzce spolupracujeme s rodiči předškoláků, zajímáme se, jakou formu navazujícího vzdělávání rodiče pro předškoláka volí (domácí vzdělávání, státní základní škola, soukromá škola a její zaměření apod.). Usilujeme o co nejhladší přechod dítěte do navazujícího typu vzdělávání a jeho připravenost. V případě pochybnosti o dostatečné zralosti navrhujeme rodičům konzultaci v pedagogicko-psychologické poradně. V rámci předškolní přípravy navazujeme spolupráci s blízkými základními školami a navštěvujeme s předškoláky jejich výuku a prostředí školy.

3. 6 Pedagogický tým

Vizí pedagogického týmu jsou zkušenosti, vzdělání a kvalifikovaní pedagogové mateřských škol. Pedagogové se aktivně soustavně vzdělávají ať kurzy pro pedagogy, tak pořádanými kurzy Asociace lesních mateřských škol. Pedagogové lesní školky aktivně používají techniky sebereflexe, psychohygieny, věnují se osobnostnímu rozvoji a pracují se svoji motivací. Na pedagogických radách vzniká bezpečné prostředí pro pedagogické sdílení a vzájemnou podporu. Na návrh kohokoliv z pedagogické rady je možné využít supervizi.

V současnosti tvoří tým 5 pedagogů včetně ředitelky a zástupkyně ředitelky. Tři pedagožky jsou plně kvalifikované pro učitelství MŠ, dvě si aktuálně kvalifikaci doplňují na pedagogickém lyceu. Všechny pedagožky mají předchozí zkušenosti z předškolních zařízení zaměřených na pobyt dětí v přírodě či alternativních nebo inovativních školek. Vizí vedení školky je v otázce pedagogiky participativní vedení za aktivní účasti všech pedagogů s vědomím odpovědnosti odpovídající daným pracovním pozicím. V oblasti podmínek vzdělávání a materiálního zajištění je nastavena funkční spolupráce mezi zřizovatelem školky a ředitelkou a zástupkyní.

Při práci s dětmi a rodinami se pedagogové opírají o Etický kodex pedagoga LMŠ Kudlibabka. V Kudlibabce panuje vstřícné a vzájemně se respektující prostředí. Pedagogové průběžně informují rodiče o tom, co děti ve školce prožívají, aktivně nabízejí konzultace k dětem, kterých je možné využít zpravidla dvakrát ročně za účasti dvou pedagogů. Pedagogové aktivně znají a dokáží používat krizový plán, jsou proškoleni v oblasti BOZP a první pomoci.

4. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Lesní mateřská škola Kudlibabka vznikla v návaznosti Lesní klub Kudlibabka, který vznikl z iniciativy rodin na Blanensku a společné potřeby založit komunitní centrum, které by zároveň zajišťovalo předškolní výchovu a vzdělávání v duchu přírodní pedagogiky lesních mateřských školek a zároveň vycházelo z platné legislativy pro předškolní vzdělávání a klíčových dokumentů, zejména RVP PV.

4.1. Věcné podmínky

LMŠ Kudlibabka se nachází ve vyhrazeném prostoru na pozemku statku Samsara ohraničeném dřevěným plotem. LMŠ Kudlibabka má k dispozici jurtu, zastřešený přístřešek s věšáčky pro odkládání batohů, se stoly pro nabídku venkovních výtvarných činností. Ve venkovní pergole se také nachází tematický roční stůl a malý úložný prostor pro pomůcky a výrobky dětí.

Jurta představuje kryté sezónně vyhříváné zázemí sloužící ke stravování, odpočinku, může zde být realizována odpolední vzdělávací nabídka, volná hra a dopolední doplňková předškolní příprava. Děti zde mají uloženy osobní věci a lůžkoviny. Součástí maringotky i jurty jsou kamna, tudíž tento prostor slouží jako útulna, odpočívárna a jídelna hlavně v zimních měsících.

Školní zahrada obsahuje vedle zmíněného krytého přístřešku i kryté pískoviště s úložným prostorem, lanové prvky (pravidelně kontrolované s nečnicími konci), venkovní kulánky pro organizaci ranního kruhu, mobiliář, pomůcky, dva vyvýšené záhony pro pěstitelské práce či prvky podněcující dětskou hru.

Se souhlasem majitele statku se pod dohledem pedagoga mohou děti organizovaně pohybovat na přilehlých pozemcích, kde se nachází ukázková zvířecí farma, dětské hřiště, smíšený les a třešňový sad.

Sociální zařízení a hygiena

Sociální zařízení (záchodky a umývárna) je umístěno v blízkosti jurty. Každé dítě má svůj ručník umístěn hned vedle umývárkové zóny. V jurtě je rovněž umístěno umyvadlo s tekoucí teplou vodou a s vlastním ručníkem pro každé dítě. Záchody jsou kompostovací a chemické, k umytí rukou slouží barel s pitnou tekoucí vodou a várnice s teplou tekoucí vodou. V dohledné době by na pozemek měla být přivedena voda z obecního řádu, instalován kohoutek a plánováno je zřízení nových kompostovacích toalet v bezprostřední blízkosti jurty.

Prostor záchodu je aktivně odvětrávaný. Podle potřeby je průběžně zasypáván pilinami. Kompostovací toalety jsou jedním ze zavedených environmentálních výukových opatření a prvků. Jejich používáním šetříme ve školce významné množství pitné vody. Také dovozem pitné vody v barelech jsou děti konfrontovány s množstvím denní spotřeby vody pro mytí rukou, nádobí a doplňování tekutin do dětských termosek. Environmentální význam těchto opatření s dětmi průběžně reflektujeme a podrobněji se jím zabýváme v rámci dílčích podtémat ke Dni Země.

Dalším environmentálním opatřením je využívání krbových kamen (ohraňčených kovovou ohrádkou z bezpečnostních důvodů) a dřeva jakožto obnovitelného zdroje pro zajištění tepla v jurtě. Úklid prostoru zázemí klubu a sociálního zařízení pravidelně zajišťuje pověřená osoba (nejčastěji školnice) a činovníci spolku. Provádí jej v průběhu a po skončení provozní doby klubu v čase mezi 16.00 a 16.30.

Celkovou péči a údržbu zázemí zajišťuje ve spolupráci s činovníky spolku a rodiči koordinátorka. Větší opravy a úpravy zázemí se provádějí formou pravidelných brigád, a to jednou za 3 měsíce nebo dle potřeby.

Okolí

Venkovní prostor pastviny a přilehlý smíšený les patří k nezbytným podmínkám naplnění principů lesní pedagogiky a učení se venku. Lesní klub je umístěn v srdci Moravského krasu, který náleží mezi CHKO. Je to prostředí plné skal, jeskyní, přírodních biotopů, kdy ono samotné poskytuje dětem a pedagogům ideální zázemí pro výchovu, vzdělávání, tvorbu a zdravý pohyb.

Použití specifických předmětů ve výuce - lano, pilka, kladívko, dětské kuše

Ve výuce zejména v přírodním terénu, ale i na zahradě mohou pedagogové používat ve výuce lano, pilku, kladívka či dětské kuše. Při používání těchto předmětů se děti i pedagogové řídí bezpečnostními pravidly:

- všechny předměty (lano, kladívka, pilka, dětská kuše jsou uloženy mimo dosah dětí)
- při práci s **lanem** je má pedagog pod neustálým dohledem od začátku až do konce manipulace s lanem a jeho úklid do prostoru mimo dosah dětí (osobní batoh pedagoga, vymezené místo v jurtě), lano používáme při pohybových hrách (př. mixér, přetahovaná), pro vymezení herního území, v lese při chůzi do strmého úseku s oporou lana - přitahování se rukama lanem poutaným ke stromu dračí smyčkou/osmičkou, tzv. lenochod - lano natažené mezi 2 stromy, děti se mohou zavěsit rukama i nohama, děti jsou pravidelně poučeny o bezpečnosti
- při práci s **pilkou** pedagog pracuje s dětmi v režimu jeden dospělý - jedno dítě, vždy upozorní druhého pedagoga, že jde pracovat s dítětem s pilou, při jakémkoliv i krátkém přerušení činnosti pilku schovává (zaklopí ostří do čepele) a má ji u sebe, dítě nikdy ani na krátkou dobu nezůstává s pilkou samotné bez dozoru, děti jsou pravidelně poučovány o bezpečnosti
- při práci s **kladívkem** vždy informuje pedagog druhého pedagoga či chůvu o svém záměru, naráz pracuje jen s menší skupinkou dětí, počet členů se odvíjí od věku, předchozích zkušeností a dovedností konkrétních dětí, děti jsou pravidelně poučovány o bezpečnosti
- při práci s **dětskou kuší** vždy pedagog informuje druhého přítomného pracovníka o svém záměru, jako šíp slouží pouze šíp ke kuši určený zakončený molitanem, přísavkou, střelba probíhá jen v přesně vymezeném prostoru a vzdálenosti, děti jsou pravidelně poučovány o bezpečnosti, činnost probíhá jen s malou skupinkou dětí, které se řízeně střídají s ostatními dětmi

Životospráva

Stravování a pitný režim

Společné stravování a jeho kultura je součástí denního harmonogramu dovedností, které chceme dětem předat. Snažíme se děti vést k vzájemné ohleduplnosti, respektu stravovacích návyků ostatních a zdravému vztahu k jídlu či zbytkům. Svačiny i obědy jsou pro pedagogy a děti každodenním společným rituálem, který je započat krátkou průpovědí.

Obědy jsou dováženy ze školní jídelny MŠ Dvorská na základě smlouvy. Strava se dováží v nerezových várnících a potravinových termoboxech k tomuto účelu určeným. Převoz stravy zajišťuje LMS Kudlibabka, likvidace zbytků jídla je smluvně zajištěna.

Před obědem jsou děti vedeny k pravidelné hygieně (návštěva toalety, mytí rukou mýdlem a teplou vodou, usušení rukou do vlastního označeného ručníku). Předškoláci si sami přinášejí sadu příborů v látkovém obalu z poličky, vyjímají příbor z obalu a učí se jej připravit pro sebe na stůl. Polévku jedí předškoláci z misky společně s ostatními, druhé jídlo je jim vydáno na talíř a konzumují jej za pomoci vidličky a nože. V rámci posílení identity předškoláka, jeho sociální role a odpovědnosti vůči skupině je předškolákům svěřeno rozdávání lžic mladším dětem. Předškoláci se pravidelně střídají a vybírají si k sobě jako pomocníka jedno z mladších dětí.

Před samotným začátkem oběda je prostor u stolečku pro prstové říkanky a pravidelnou děkovnou průpověď. Děti jsou vedeny ke kultuře stolování, tišším projevům v průběhu oběda, k vnímání potřeb vlastního těla i ohleduplnosti ke spolustolovníkům, jsou motivovány k ochutnávání různých druhů pokrmů, k vděčnosti za jídlo a k vědomí jeho původu. Jídlo je ve školce vnímáno jako dar přírody a hotový pokrm jako výsledek lidské práce.

Pokud mají děti pocit sytosti, odnášejí si samy zbytky do připraveného kyblíku v rámci posílení samostatnosti a sebeobsluhy. Dále misku přemývají v dvou lavorech s teplou vodou. Cílem je zprostředkovat dětem účast na celém procesu stolování, jeho přípravě i úklidu. Miska je následně ve stanoveném čase přemyta pověřenou osobou dle hygienických požadavků (viz. HACCP LMS Kudlibabka).

Dopolední svačinku si děti nosí v krabičkách z domova. Pedagogové i rodiny shodně vnímají velkou hodnotu dopolední svačinky z domova jako projev péče rodiny a možnost si buď vybrat formu svačinky dopředu či zažít překvapení při otevření krabičky. Omyvatelnou krabičku se svačinou a termosku s nápojem si děti nosí v batohu z domu. Děti jsou pedagogy aktivně motivováni k pití (štěrčení termosek) i samostatné kontrole množství nápoje. Množství nápoje v lahvi děti kontroluje i pedagog nejpozději při obědě a pak také při svačině.

Odpolední svačinka je na žádost rodičů buď přivázena vegetariánskou kuchyní LOTOS nebo si ji děti nosí také z domu v krabičkách a je jim do odpoledne ukládána v horních prostorách schválených jako přípravná studené kuchyně. Při přípravě jídel postupuje smluvená organizace a

personál lesní mateřské školky podle vyhlášky MŠMT č. 107/2005 Sb., o školním stravování, řídí se platnými výživovými normami a zásadami zdravé výživy. Dohled nad bezpečností a ochranou zdraví dětí při školním stravování provádí přítomní pedagogové, kteří dbají na vytváření a dodržování vhodných hygienických a stravovacích návyků dětí.

Odpolední svačina je uchopena výukově s akcentem na samostatnost a sebeobsluhu při stolování. Děti se samy podílejí podle svých schopností na přípravě svačinky. Např. na talíři mají vlastní kousek pečiva s kouskem másla, které si samy mažou na pečivo jídelním nožem, z nabídky zeleniny a ovoce volí, na co mají chuť.

Dopolední svačinka je zpravidla konzumována v terénu kolem 10 h v době externích dopoledních aktivit. Na oběd jsou děti již v prostorách školky a odpolední svačinka je podávána dětem přímo v zázemí.

- Dopolední svačina:	- Výdejní doba oběda:	- Odpolední svačina:
10.00 – 10.30 hod	12.00 – 12.30 hod	14.00 – 14.30 hod

Pitný režim je zajištěn v průběhu celého dne, s tím, že na dopolední program mají děti vždy v batůžku láhev s vodou či jiným nápojem. V prostorách školky mají děti k dispozici pitnou vodu. Pedagogové průběžně dohlížejí na pitný režim dětí, v chladném počasí vaří k obědu a odpolední svačině teplý čaj. Děti pijí ze svých lahví nebo hrníčku, v zimním období má každé vlastní termosku.

Odpočinek

Rytmus dne, podle kterého máme nastavený denní harmonogram, je střídáním aktivity a klidu, dále řízených aktivit a volné hry.

V čase odpoledního odpočinku děti uléhají na matrace, které si povléknou vlastním ložním prádlem. Každé dítě má svůj označený vak, ze kterého si před opočkem vytahuje polštářek, prostěradlo, spacák či plyšového kamaráda a upravuje si k odpočinku matraci. Děti vedeme k tomu, aby si osvojily návyk relaxace těla i mysli po aktivní činnosti. Všechny děti odpočívají ve svých spacácích do 30 min. U odpočinku děti poslouchají četbu, zpívanou ukolébavku či nějaký hudební nástroj (zvonkohra, kantela). Odpočinek zpravidla začíná příběhem, který vychází z ročního období či aktuálního prožívaného tematického celku. Během těchto okamžiků se snažíme starší nespící děti vést k ohleduplnosti k mladším, kteří ještě spánek potřebují. Nejstarším a předškolním dětem jsou během delšího odpočinku mladších nabízeny jiné klidové činnosti.

Zdravý pohyb

Každé dopoledne chodíme na delší či kratší výpravy do přilehlého smíšeného lesa nebo okolo statku. Pohyb v přírodě považujeme za nejzdravější formu fyzické aktivity. Zastáváme principy lesní pedagogiky, učíme se a pobýváme venku za každého počasí. Děti si tímto způsobem zvyšují odolnost a obranyschopnost organismu. Na dopolední výpravy se vydáváme za každého počasí.

Součástí pravidelných denních aktivit jsou pohybové hry, které zlepšují hrubou motoriku a koordinaci, říkadla či písňe s pohybem a prstohrátky, které podporují zapojování obou mozkových hemisfér. Dovednosti hrubé motoriky aktivně podporujeme prací s lanem v zázemí LMŠ i mimo něj. V lese máme stabilně umístěny pravidelná zastavení - lesní pavučinu, mamutí jámu s kořeny, houpačku, rovnovážné kmeny a skluzavku. V zázemí školky jsou k dispozici míče, pomůcky k uvolňování ramenního kloubu (stuha).

4.2. Psychosociální podmínky

Lesní mateřská škola Kudlibabka je bezpečným prostředím s příznivým sociálním klimatem jak pro děti, tak pro jejich rodiče. Cílem je, aby ve školce panovala důvěra, tolerance, ohleduplnost, zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora. Spokojenost, bezpečí a jistotu dětí i rodičů podporuje přátelský a vstřícný postoj pedagoga. Pedagog respektuje potřeby dětí, reaguje na ně a napomáhá jejich uspokojování. Děti nejsou neúměrně zatěžovány spěchem a chvatem nebo přílišnou náročností činností. Pedagog zároveň pracuje s polem učení, při průběžném pozorování a poznávání dětí dokáže nastavit vhodný dílčí cíl a vhodně motivovat dítě k tomu, aby se rozvíjelo v různých dílčích i klíčových oblastech (např. samostatnosti a sebeobsluhy při oblékání a hygieně).

Volnost a osobní svobodu dětí vyvažujeme v Lesní mateřské škole Kudlibabka požadavkem na dodržování denního řádu školky a pravidel vzájemného soužití. Pedagogický styl je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, naslouchající a empatickou komunikací průvodce s dětmi. V LMŠ uplatňujeme pedagogický styl s nabídkou činností, počítáme spíše s aktivní účastí dítěte, ale respektujeme i právo dítěte odmítnout se účastnit nabízené vzdělávací činnosti. Vedle povinnosti akceptovat denní řád je pro nás důležitá přítomnost dětí na společném ranním kruhu.

Pedagogové se soustředí na pozitivní jevy a vyzdvihují je. Negativní jevy a konflikty nejsou přehlíženy, ale záměrem je tematizovat je jako příležitost pro společné nalezení toho, jak to udělat

příště jinak/lépe, prohlubovat vzájemnou empatii a komunikační dovednosti. Pedagogové se snaží být vzorem ve svých projevech a v mezilidských vztazích ve školce.

Při příchodu do školky vždy pedagog navazuje s dítětem i rodičem oční i verbální kontakt. Dítě přebírá pedagog od rodiče dotekem či pozdravem (podání ruky, pohlazení ap.). Pedagog poskytuje rodiči nejméně jednou týdně krátkou zprávu o tom, jak se daří dítěti ve školce a co v ní zažilo. Rodičům je nabízena nejméně jednou za pololetí podrobnější konzultace o dítěti, konzultace se účastní zpravidla 2 pedagogové. Před konzultací zpracovávají pedagogové svoje průběžné diagnostické poznámky do uceleného dokumentu. V rámci konzultace dostávají rodiče velký prostor pro vyjádření svého názoru, sdílení svých výchovných postojů a otázek, na které pedagog reaguje empaticky, s přijetím a hlubokým respektem k rodině dítěte.

Nedílnou součástí LMŠ je komunitní charakter s přátelskými vztahy. Rodiče jsou nedílnou a vítanou součástí Kudlibabky, setkávají se na brigádách a slavnostech, které pomáhají připravovat. Rodiče jsou taktéž vítaným obohacením výuky např. při prezentaci a ukázkou svého povolání či svých zájmových aktivit.

Adaptace dětí a přítomnost rodičů ve školce

V Kudlibabce věnujeme velkou pozornost adaptaci nově příchozích dětí jejich rodin tak, aby probíhala

4.3. Organizace vzdělávání

Děti jsou do Lesní mateřské školy přijímány na základě *Žádosti o přijetí dítěte do LMŠ Kudlibabka*, dodání evidenčního listu, dalších nezbytných náležitostí a účasti u řádného zápisu, který se koná v termínu stanoveném příslušným právním předpisem (zpravidla během prvních dvou týdnů v květnu, konkrétní datum je zveřejněno na webu školky s předstihem včetně kritérií pro přijetí).

U zápisu se věnujeme vedle administrativních záležitostí především cca třicetiminutovému rozhovoru o dítěti, potřebám a představám rodičů a vyjasněním si, co v Kudlibabce můžeme nabídnout. Dítě je v tomto čase přizváno k prozkoumání zázemí a pedagog s ním vede neformální rozhovor.

LMŠ Kudlibabka nabízí celodenní pětidenní provoz pro děti během školního roku (září – červen) v době od pondělí do pátku od 8.00 do 16.00. Rodiče mají možnost využít dvou nebo třídní docházku či vyzvedávat dítě dříve dle domluvy.

Děti obvykle přicházejí do lesní mateřské školky do 8.45 Po dobu od 8.00 do 8.30 je péče o děti zajištěna jedním pedagogem, dětem je nabízena činnost. V 9.00 začíná řízený dopolední program se dvěma pedagogy. Den zahajujeme společným ranním kruhem v 9 hodin. V době od 8:30 do 9 hodin je několikrát týdně nabízena předškolákům cílená doplňková předškolní příprava v jurtě zaměřená na rozvoj grafomotoriky, jemné motoriky a dalších schopností, dovedností a kompetencí.

Při více než 6 dětech je překryv 2 pedagogů zajištěn denně od 8:30 do 15:00 hodin. Optimem je překryv tří pedagogů v době oběda, minimálně však dvou.

Adaptace nově příchozích dětí

Adaptaci nově příchozích dětí se snažíme maximálně podpořit, aby byla pro dítě co nejjednodušší, odehrávala se v postupných krocích, nicméně s jasně definovanou hranicí a s ohledem na ostatní děti ve školce a pravidla. Rodiče mohou již před nástupem dítěte do školky významně podpořit budoucí adaptaci pravidelnou návštěvou klubíku Bodláček, kde se děti seznamují s prostředím a charakterem školky, zaměřením činností a možnými kamarády, se kterými se budou ve školce potkávat. Dalším krokem je nutná účast u osobního individuálního rozhovoru s dítětem ve školce u zápisu, kde se pedagogové seznámí s dítětem a jeho oblíbenými činnostmi a s rodiči.

LMŠ Kudlibabka pravidelně také nabízí tzv. adaptační dopoledne těsně před zahájením školního roku pro nově příchozí děti a jejich rodiče, kteří mají možnost s pedagogy prožít dopoledne ve školce - ranní kruh, rituálky a výpravu do lesa. Po zahájení školního roku mají rodiče možnost doporučit dítě ve školce dopoledne po dva až tři dny s jasným cílem co nejvíce podpořit adaptaci dítěte. Další případné kroky se řeší individuálně, pokud už rodiče mají dopředu nějakou představu o průběhu adaptace dítěte, je důležité ji předložit v rozhovoru při zápisu.

Denní harmonogram

8.00 – 8:45	Příchod dětí, pozdravení, hry a činnosti dle vlastního výběru dětí, nabízená činnost, péče o zahradu, rozloučení s rodiči
8.45 - 9.30	Úklid hraček a pomůcek, ranní kruh, řízená činnost
9.30 - 10.00	Odchod do terénu, svačina
10.00 – 11.30	Tematická denní činnost a volná hra dětí, návrat do zázemí
11.30 – 12.15	Hygiena, oběd a úklid
12.15 – 13.30	Příprava na odpočinek, pohádka, odpočinek a klidová činnost pro nespící

13.30 - 14.00	volná hra s nabídkou různých druhů her, kreslení, stříhání
14.00 – 14.30	Hygiena, převlékání, svačina
14.30 – 15.30	Nabízená estetická činnost, pohybové hry, kroužky, volná hra
15.30 - 16.00	Vyzvedávání dětí
16.00 – 16.30	Zavírání školky, úklid

LMŠ Kudlibabka není v provozu ve dnech českých státních svátků. V době školních prázdnin je s dostatečným předstihem poptáván zájem o docházku dětí, pokud projeví zájem o docházku nejméně 6 dětí v době školních prázdnin, je školka v provozu i v těchto dnech.

Začlenění nabídky vzdělávacích aktivit do rytmu dne

Téma dne začínáme ranním kruhem v 9 hodin, což je čas pro společné přivítání a rozmluvu o aktuálním tématu či činnostech, které se budou odehrávat během dne. Kruhem zpravidla provází skřítek Ostružinka, který děti zdraví a vítá. Ranní kruh probíhá venku na kulatinách, na které si děti přinesou podsedák s písmenem, jehož grafický tvar, zvukovou podobu a slovo na dané písmeno mohou děti reflektovat na závěr kruhu při vrácení podsedáku. Při větší nepřízni počasí se kruh přesunuje do jurty. Téma reflektované na kruhu je součástí týdenního či čtrnáctidenního tématického celku, který je navázán na konkrétní integrovaný blok. Největší část vzdělávací nabídky je soustředěna do dopoledního času a nepřesahuje souvislou délku třiceti minut. Klíčovým je vlastní prožitek dětí a aktivita, střídání činností a rozvíjení celé osobnosti dítěte zahrnující vedle rozvoje vůle i emoční učení a práci s hodnotami, morálními vzory vystupujícími v příbězích. Téma může být dále rozvíjeno při volné hře v lese či navazovat v odpolední nabídce výtvarných či jiných aktivit.

Do průběhu celého školkového dne začleňujeme pravidelné rituálky a průpovědi, které pomáhají ukotvení v času a prostoru (před brankou se “zakořeníme” a spočítáme, svoláváme se v lese písni “Volám vás”, sociální dění a vnímání ostatních dětí ve skupině je reflektováno “voláním se” a přebíháním po jednom apod.). Zvláštní pozornost věnujeme průpovědi před jídlem, jak bylo zmíněno výše.

Rytmus roku

Rytmus a aktivity roku vycházejí přirozeně z dění a koloběhu přírody v návaznosti na lidové tradice, slavnosti a kulturní události. Dění v přírodě je provázáno s příběhy významných osob,

jejich dobrých skutků a ctností. V LMS Kudlibabka vycházíme při uchopení témat z metod a přístupů prožitkového učení, waldorfské pedagogiky, inspiracemi montessori aktivit a center aktivit..

Některé slavnosti vycházejí z každoročních potřeb komunity školky (uvítací slavnost s pasováním předškoláků, loučení před létem a s předškoláky), jiné jsou inspirovány waldorfskou pedagogikou (Michaelská, Svatomartinská, adventní spirála, Tříkrálová, Masopustní, vznášení Moreny, Letniční, Svatojánská).

Rámcový **harmonogram slavností** v průběhu školního roku:

- Uvítací a jablečná slavnost - září
- Michaelská slavnost - říjen
- Svatomartinská slavnost - listopad
- Adventní spirála - prosinec
- Tříkrálová slavnost - leden
- Masopust - únor
- vynášení Moreny - březen
- Studánková slavnost - duben
- Letniční slavnost - květen
- Svatojánská slavnost a rozloučení s předškoláky - červen

Hry, písničky, říkadla a kreativní činnosti výtvarné, pohybové či dramatické se vždy snažíme dávat do souvislostí s proměnami přírody během ročních období.

Týdenní rituály

Harmonogram dní je obdobný, každý den však věnujeme určitému typu činnosti nebo určitým místům, která pravidelně navštěvujeme.

Pondělí - výprava do lesa, keramika

Děti procházejí kopcovitým terénem, zastavují se k volné hře i řízené činnosti na konkrétních místech v lese. Místa jsou propojena s určitým typem činnosti, během roku spontánně i řízeně vznikají drobné rituální hry, např. projít samostatně v tichosti kolem vlčího příkopu a z druhé strany zavolat jménem kamaráda.

Děti se v rámci odpolední nabídky věnují keramice, kde tvoří jak pro prožitek a radost, tak pro krásu vypáleného a zdobeného výrobku - drobných šperků, mýdlenek, korálů, dárečků pro rodinné příslušníky aj. V průběhu roku vyzkoušejí různé metody práce s keramickou hlinou. V prvních měsících se jedná hlavně o prožitek a seznámení s novým materiálem, v druhém pololetí již přecházíme ke konkrétním výrobkům a složitějším technikám.

Pondělní doplňková předškolní příprava od 8:30 do 9:00 je zaměřena na tkaní. Na začátku školního roku vyrobí rodiče dětem tkací rámy, se kterými děti dále pracují - tkají z tričkoviny.

Úterý - výprava do lesa, angličtina

Po dopoledním programu v lese mají děti možnost návštěvy volitelného kroužku angličtiny- Angličtina v našem kroužku je nástrojem ke komunikaci. Anglicky mluvíme, zpíváme, tančíme, hrajeme si a tvoříme. Všechny pokyny probíhají v angličtině, přirozeně, názorně a hlavně v dobré náladě a s úsměvem.

Úterní doplňková předškolní příprava od 8:30 do 9:00 je zaměřena na grafomotorická cvičení, podporu správného úchopu a návyků při psaní. Pracujeme s materiály Jiřiny Bednářové.

Středa - hudební hry se skřítkem Rolničkou, okruh kolem zvířecí farmy, pohybové hry

Děti se na vlastní ruce, nohy, uši i duši seznamují se snadno ovladatelnými hudebními nástroji Orffova instrumentáře. Zakoušejí zpěv, rytmus, pohyb a poslech. Rozvíjejí emoční inteligenci - pomocí hudby emoce vyjadřují, prožívají a pojmenovávají. Důležitou součástí jsou dechová cvičení. Dětem se dostává rozvoje pěveckých, rytmických a základních hudebních dovedností, podněty pro rozvoj osobnosti, smyslového vnímání a schopnosti naslouchat, pocit jistoty a radost z vlastního hudebního tvoření.

Procházíme okruh kolem statku Samsara, zastavujeme se u zvířecí farmy, na hřišti. Zařazujeme hry i povídání či pozorování spojené s domácími i divokými zvířaty. Děti využívají prostoru třešňového sadu a zahrady pro pohybové hry.

Středeční doplňková předškolní příprava od 8:30 do 9:00 je zaměřena na rozvoj dalších oblastí a kompetencí předškoláka s využitím Klokanových kufrů, montessori pomůcek s uspořádáním podobným centrům aktivit (na různých stolečcích jsou různé úkoly, děti si volí a postupují vlastním tempem).

Čtvrtek - pozorování v lese, výtvarné činnosti

Lesní výpravy jsou stěžejní součástí programu lesních školek. Pozorujeme les v obměnách z týdne na týden, děti vnímají detaily na místech, kde se pravidelně zastavují. O přírodě se učíme a získáváme k ní pevné citové pouto. V průběhu roku se děti seznámí s nejednou encyklopedií, atlasem hub, bylin i brouků, dozví se o souvislostech ekosystémů a významu lesů pro člověka, pro jeho biologickou podstatu i hospodářskou činnost. Jsme v souladu s cíli EVVO.

Pátek - pozorování v lese, výtvarná dílna

Děti se ponoří do prožívání a vnímání barev při práci s vodovými barvami, osvojují si stříhání, úchop voskových bločků i pastelek, lepení aj. Hojně využíváme přírodniny, které děti v lese nasbírají. Přišíváme, navlékáme. Propojujeme výtvarné citění se zkoumáním rostlin a jejich částí. Výtvořené děti nesrovnáváme či nehodnotíme, ale oceňujeme pokrok od jednoho výtvořu k dalšímu, od prvního přiřitého knoflíku k hotovému dílu.

4.4. Řízení a koordinace LMŠ Kudlibabka

Řízením školy je pověřena ředitelka a koordinátorka školky. Veškerá zásadní rozhodnutí k chodu LMŠ či k větším investicím prochází dvojím schvalováním Rady spolku, kterou tvoří zakládající členové.

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny skrze pracovní náplně, vnitřním řádem, provozním a školním řádem LMŠ.

Snažíme se o vzájemnost, toleranci a transparentní přímou komunikaci jak vnitřní, tak vnější. Každý zaměstnanec je předem s vnitřním řádem seznámen.

Vnitřní komunikační systém – mezi zaměstnanci a členy spolku

- Pravidelné pedagogické rady nejméně jedenkrát za měsíc
- Schůze rady spolku 4 x do roka nebo dle potřeby častěji
- Individuální konzultace kdykoliv dle potřeby

Vnější komunikační systém – rodiče, komunita příznivců Kudlibabky, PR

- Nástěnka
- Elektronická pošta ve formě pravidelných *Zpráv z Kudlibabky*

- Individuální konzultace s rodiči, předávání, vyzvedávání dětí
- Webové stránky
- Sociální sítě
- Společné brigády s rodiči
- Neformální setkávání rodičů, komunitní slavnosti, benefice

4.5. Personální a pedagogické zajištění

Se skupinou max. 20 dětí pracují vždy dva pedagogové, v době oběda je zpravidla zajištěn překryv tří pedagogů. Po domluvě se zřizovateli se mohou programu LMŠ účastnit dobrovolníci, studenti pedagogické fakulty nebo rodiče.

Všichni pedagogičtí pracovníci jsou kvalifikováni v oblasti předškolní výchovy a vzdělávání nebo právě určeným vzděláváním procházejí či si doplňují potřebnou akreditaci. Ve své práci uplatňují principy environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO), v komunikaci a přístupu se opírají se přístupem Respektovat a být respektován a s vědomím Etického kodexu LMŠ Kudlibabka. V prvé řadě respektují individuální potřeby dítěte, jeho vývoj a osobnost. Pedagogové se stále vzdělávají a pracují na svém osobním rozvoji. Pravidelně se účastníme letní školy pořádané ALMŠ.

4.6. Spolupráce a komunikace s rodiči, komunita kolem LMŠ

Rodiče jsou srdečně vítáni a mají možnost zapojit se do dění v LMŠ, účastnit se akcí a slavností (příprava na slavnosti, oslavy narozenin dětí, organizace spoujízdy do školky atd.), spoluorganizovat komunitní aktivity, spolupracovat na brigádách. Rodiče mohou přinášet podněty k programu LMŠ a jsou dostatečně informováni o tom, co se v LMŠ děje (docházkový informační systém pro rodiče, osobní kontakt s pedagogy). Individuálně mohou diskutovat s pedagogickými pracovníky o prospívání a vývoji svého dítěte v rámci nabízených konzultačních hodin. Docházku, absence, náhrady a obědy si rodiče nahlašují přes rezervační systém lesního klubu.

Komunitní způsob fungování LMŠ je nedílnou součástí jeho udržitelnosti a zároveň spolupráce. Dobré vztahy utvářejí kladné prostředí pro výchovu dětí.

Rodičovská schůzka se odehrává dle potřeby, obvykle jednou za dva měsíce. Program setkání připravuje LMŠ spolu s rodiči, každý může do předem stanovené doby doplnit svá témata. Pozvánku s programem zasílá LMŠ nejpozději týden předem emailem. Rodiče jsou povinni se této schůzky účastnit z důvodu zajištění oboustranné spokojenosti a informovanosti.

4. 7 Spolupráce s vnějšími partnery

Klíčovým partnerem LMŠ Kudlibabka je Statek Samsara, který propůjčuje LMŠ Kudlibabka pozemek pro zázemí školky, umožňuje odběr vody, oplachy várníc a nádobí.

LMŠ Kudlibabka v rámci svého programu úzce spolupracuje s Městskou knihovnou v Blansku, s Muzeem Blanenska a s Galerií města Blanska. Programy těchto institucí LMŠ průběžně navštěvuje. V rámci předškolní přípravy navštěvujeme s předškoláky malotřídni ZŠ Dolní Lhotu, kde se děti seznamují s prostředím základní školy, učiteli a kde potkávají i některé absolventy školky.

5. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI a DĚTÍ NADANÝCH

LMŠ Kudlibabka při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných vychází z paragrafu 16 odst. 9 školského zákona a paragrafu 17 školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme vždy s rodinou, pedagogicko-psychologickou poradnou a dětskými psychology.

Poskytování podpůrných opatření I. stupně se odehrává s využitím plánu pedagogické podpory, který je vytvořen vždy individuálně na míru daného dítěte v kolektivu pedagogů.

Poskytování podpůrných opatření II.-V. stupně je navázáno na spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou v Blansku či v místě bydliště a následného sestavení individuálního vzdělávacího plánu dítěte. Stejně tak u dětí nadaných poptáváme posouzení dítěte pedagogicko-psychologickou poradnou a spolupráci na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu.

Spolupracujeme s pedagogicko-psychologickou a klinickou logopedií v Blansku.

PPP Blansko - Mgr. et Mgr. Eva Kovářová

Adresa: Nad Čertovkou 17, Blansko, PSČ 67801

Telefon: 516 417 431 / GSM: 605 286 685

Email: blansko@opppvyskov.cz

Web: <https://www.opppvyskov.cz>

Klinická logopedie Blansko - Mgr. Miroslava Dyčková

Adresa: Sadová 1596/33, 678 31, Blansko

Telefon: +420 516 838 391

Email: dyczkova@nemobk.cz

Web: <https://www.nemobk.cz/logopedie/>

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami probíhá souběžně s ostatními dětmi za pomoci asistenta pedagoga nebo rodiče. Tyto děti tak mohou být začleněny do běžných aktivit lesní školky. Soužití s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami se stává přirozenou součástí každého dne v LMŠ Kudlibabka a přináší obohacení jak pro ně samotné, tak pro kolektiv dětí i učitelky.

LMŠ Kudlibabka je svojí podstatou omezena přijmout dítě s vysokým stupněm tělesného postižení, tedy dítě, které by nemohlo zvládnout se pohybovat samostatně ani s pomocí asistenta a nebo se pohybovat s použitím pomůcek podpory po lese a v terénu. Dále není Lesní mateřská školka Kudlibabka vhodná pro děti s vyšším stupněm postižení autistického spektra a mentálním postižením, ale přijetí takového dítěte však není vyloučeno. Jako nevhodný se může jevit pohyb ve skupině v náročném terénu, neohrazeném venkovním prostoru či vysoká sociální intenzita v rámci prostorově úspornějšího zázemí typického pro lesní školky. Pro zvážení přijetí dítěte se specifickými vzdělávacími potřebami může školka doporučit konzultaci vhodného typu předškolního zařízení v pedagogicko-psychologické poradně, v centru rané péče, speciálním poradenském centru apod.

6. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

Do LMŠ jsou přijímány přednostně děti starší 3 let. Děti od dvou do tří let jsou přijímány výjimečně s důsledným promyšlením pedagogického týmu s ohledem na individuální nastavení dítěte a vyhodnocením podkladů zápisu a rozhovoru s rodinou dítěte. Ve skupině jsou max. 2 děti ve věku od dvou do tří let. Dvouletým dětem je individuálně přizpůsoben adaptační režim, je jim poskytnut dostatek času a podpory na veškeré činnosti zahrnující stravování, převlékání, pohyb v přírodě. Vzdělávání je organizováno tak, aby plně vyhovovalo zájmům, potřebám a možnostem dvouletých dětí. Velká podpora a pozornost pedagoga je soustředěna na upevnění základních návyků a osvojení pravidel s ohledem na jazykovou úroveň, oblast motoriky, sebeobsluhu a samostatnost v nejzákladnějších situacích. Adaptaci (nejen) dvouletých dětí výrazně napomáhá účast v doprovodných aktivitách školky, konkrétně v klubíku Bodláček pro rodiče s dětmi od 1,5 roku, který probíhá 2x týdně.

7. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Vzdělávací obsah je vyjádřen ve čtyřech integrovaných blocích, které zasahují do všech vzdělávacích oblastí a vedou děti k postupnému nabývání a upevňování klíčových kompetencí. Témata na sebe navazují, jsou vnitřně propojena. Vzdělávací nabídka se v souladu s potřebami dětí opakuje. Při koncepci výchovně-vzdělávacího obsahu vycházíme z aktuálně platných dokumentů pro předškolní vzdělávání, zejména z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Zohledněny jsou oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět. V oblasti klíčových kompetencí jsou to: kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské. V náplni a vymezení jednotlivých oblastí vycházíme z RVP PV.

7.1 Integrované bloky

Jsou inspirované koloběhem roku, který pozorujeme v přírodě, v kulturních tradicích i v roce školním, jak ho prožívají děti. Vzdělávací obsah zohledňuje věkově smíšenou třídu, v každém bloku nacházíme všechny vzdělávací oblasti, ač některé převažují. Pedagog volí vzdělávací nabídku tak, aby vedla děti k nabytí potřebných dovedností, užitečných a logicky propojených poznatků, pomáhala jim k vytváření vlastních postojů a k osvojení klíčových kompetencí.

Období dozrávání

Záměr: děti se sžívají se školkou, s průvodci, se sebou navzájem, poznávají prostředí školky a okolní přírody, rytmus dne a týdne, poznávají pravidla a začínají je zvnitřňovat. Děti vnímají dění v podzimní přírodě, tvoří z podzimních materiálů a získávají poznatky o tom, jak se zvířata i rostliny vyrovnávají s chladem a změnou počasí.

Součástí tohoto období je *Uvítací slavnost* nových dětí, v rámci které jsou pasováni předškoláci a navazující *Jablíčková slavnost*. Děti také prožívají *Michaelskou slavnost*, ve které po vzoru Michaela překonávají strach a s odvahou a podporou dokáží vyjít do neznáma a za svými cílem. Michaelská slavnost symbolicky a prožitkově završuje první fázi adaptace nově nastoupivších dětí i dětí v nových rolích (předškoláci).

Podtémata:

- Seznamování: vítání a poznávání školky, kamarádů, pedagogů a prostředí, zázemí školky a blízkého okolí
- upevnění a vytvoření školkové sociálního společenství - třídy
- moje místo ve školce - moje značka, místa, kde jsou jen moje věci a místa, kde jsou společně věci a pravidla pro jejich používání
- vyjítí z rodiny do jiného prostředí - více dětí ve skupině, komunikace sám za sebe
- posilování vědomí školky jako bezpečného prostoru
- utváření komunity školky, seznamování se s celými rodinami dětí na komunitním kruhu na Uvítací slavnosti
- přijetí nových rolí dětí a souvislostí s tím spojených - pasování a korunování předškoláků na Uvítací slavnosti a posílení samostatnosti a odpovědnosti v roli
- přelom září/říjen - první výjezd mimo prostředí školky na Michaelskou slavnost
- reflexe dění v přírodě, vděčnost za dary přírody a plody lidské práce - Jablíčková slavnost s kulturním programem a zážitkovým moštováním
- příběhy odvahy: svatý Václav jako symbol české státnosti, boj svatého Michaela s drakem, překonání strachu a vnitřní síla
- jak se zvířata v lese připravují na zimu
- proměna stromů
- Dušičky - loučení a vzpomínání

Doba realizace: 2 měsíce

Charakteristika období:

Zařazení podzimu jako období sklizení úrody a přípravy na rychle se blížící zimu. Ukládání životní síly do plodů, semínek a zpět ke kořenům. Proměna v přírodě - odumírání a ukládání se ke spánku. V sociální oblasti a kultuře nasazujeme po létě opět sílu do strukturovaných dnů ve školce. Přichází potřeba se vnímat a vyvažovat individuální potřeby a potřeby školkového společenství, čelit výzvám adaptace, odloučení od rodiny ve školce, i ztotožnění se s novými rolmi např. předškoláků i novou podobou školkového společenství. Dozráváme do nových situací a životních rolí.

Činnosti s dětmi typické pro období:

- moštování, sušení jablek a jiného ovoce, sběr a loupaní ořechů, sběr a ukládání semínek
- výroba a pouštění draků
- práce v zahradě, péče o stromy
- pojmenování, ochutnávání plodů a výpěstků ze zahrad (děti mohou přinést ovoce ze zahrady rodiny apod.)
- tvoření s přírodninami pro krásu podzimu - listí, kaštany, bukvice aj.
- poznávání hub a stromů podle listů, pojmenování částí listů a strom,
- praktické činnosti jako příprava na zimu - ukládání dřeva apod.
- bádání, jak se připravují na zimu zvířata
- tématické pohybové básně, písňe, keramika, hudební výchova, malování, kreslení, pohybové hry

Období světél

Záměrem je prožít období přicházející zimy, nepohody, úbytku světla s vnitřní radostí a rodící se, sílící nadějí i radostí z kamarádství, ale také z bláta, ledu, sněhu. Děti poznávají, jak v pozdním podzimu naložit s nedokrmenými mláďaty, jak v zimě přilepšit ptákům na krmítku a zvířatům v lese v krmelci, dokáží vnímat pobytová znamení zvířat (stopy). Odlišují, která zvířata přezimují u nás a jak a která migrují za teplem.

V oblasti kultury a společnosti se děti se seznamují s kulturními tradicemi, hodnotami a vzory spojenými nejen s Vánocemi. Velkým tématem, které uvozuje celé období světél, je Martinská slavnost, kterou prožíváme společně s celými rodinami, věnujeme se příběhu Martina, tematizujeme hodnotu a důležitost lidského rozhodnutí pomoci druhému a s ní spojenou odvahu.

Vstup do adventu uvozujeme Adventí spirálou, jako cestou do vlastního nitra člověka, ve kterém se má o Vánocích narodit něco nového, krásného a laskavého.

V lednu putujeme jako Tři králové do některého z blanenských kostelů poklonit se narozenému Ježíškovi, který je nám, lidem, hodnotovým vzorem. Období světél zakončujeme Hromnicemi a zapálením Hromničky, vnímáme, že den se prodlužuje a noc ustupuje, v přírodě se pomalu začínají dít zatím méně viditelné změny probouzení.

Stručná charakteristika období:

Kontrast mezi chladem venku a teplem uvnitř domova a přeneseně také teplem v přátelství. Sv. Martin jako vzor laskavosti a soucítění. Prožitek adventního času a naděje narození Ježíška. Očekávání obdarování a krása světla. Nabývání znalostí o zimní přírodě.

Podtémata:

- svatomartinské období
- adventní spirála
- vánoční příběh a Tři králové
- zimní příroda
- Hromnice

Doba realizace: 3 měsíce

Činnosti s dětmi:

- výroba krmítek a jejich doplňování
- výroba lucerniček, svíček, královských korun, rukodělné činnosti
- tvorba adventních ozdob, vánoční pečení
- pohyb zimní krajinou, hry s ledem, sněhem
- rozpoznávání pobytových stop zvířat na sněhu, přilepšování zvěři v krmelci
- návštěva kostela a dalších kulturních institucí
- práce s včelím voskem
- zimní sportovní aktivity dle počasí - bobování, bruslení, případně možnost zážitkového lyžování

Období probouzení

Záměr: Vnímáme jarní přírodu i to, jak na nás samotné působí teplejší počasí. Pozorujeme probouzející se rostliny v přírodě od semínka k prvním lístkům a seznamujeme se s objevujícím se hmyzem. Známe a prožíváme kulturní tradice spojené s jarem.

Charakteristika období:

Masopust jako sousedská slavnost s lidovými taškařicemi a rozpustilým rejem masek, které si děti samy vyrábějí. Masopust prožíváme zpravidla poslední úterý před Popeleční středou jako kontrast společného veselí a tichosti a usebranosti. Mezi prvním jarním dnem a smrtnou nedělí vynášíme

Morenu, symbol zimy a smrti. Moreně také děkujeme, vnímáme hodnotu všech 4 střídajících se ročních období.

Tepější dny umožňují klidnější pobyt a uvolněnější pohyb v jarní přírodě, roztávají i smysly dětí, bez rukaviček lépe trénují úchop ve venkovním prostředí a bez oteplováků se jim snadněji běhá, skáče i leze. Pozorování probouzející přírodu umocňuje prožití semínkové slavnosti. Prožíváme postní období a s ním spojené lidové tradice. V jarních proutcích vidíme vyživující mízu, která stoupá od kořenům vzhůru ke slunci. Období završuje Studánková slavnost na začátku května, kdy vodou z odemčené studánky zaléváme probuzenou přírodu, tematizujeme hodnotu vody, Země a života nás i zvířat.

Podtémata:

- Masopust
- Vynášení Moreny
- semínková slavnost
- Velikonce
- Studánková slavnost
- Den Země

Doba realizace: 3 měsíce

Činnosti s dětmi:

- Výroba masopustních masek, hudebních nástrojů
- příprava Moreny a loučení se s ní jako symbolem zimy, vynášení Moreny,
- péče o jarní zahradu, příprava záhonů, klíčení, sázení, setí a péče o vlastní rostlinku,
- stavba hmyzích domečků, pozorování a pojmenování vývojových fází hmyzu,
- poznávání jarních květin, pojmenování částí klíčící rostliny, pozorování procesu růstu,
- výlet ke studánce a příprava na Studánkovou slavnost (výroba studánkového klíče, pohzbové písně)
- tvoření z vrbových proutků,
- velikonoční tvoření
- tematické pohybové básně, písně
- společný úklid přílehlého lesa s rodinami dětí

Období slunce a rozkvětu

Záměr: Děti dále rozvíjejí hrubou i jemnou motoriku, chápou své místo v rodině i širším okruhu lidí, prohlubují kamarádství a upevňují svou pozici mezi vrstevníky. Poznávají různá povolání a setkávají se s českými reáliemi. Děti prožívají rozmanitost a radost letního období.

Charakteristika období:

S pozdním jarem a přicházejícím létem se již zcela uvolníme, dlouhé rukávy vystřídá lehčí oblečení a s ním se děti rozproudí ve větší aktivitu. Pozorujeme přírodu i sebe samé v rozkvětu. Věnujeme se skupinovým hrám, zpěvům, jsme většinu času venku. Déšť osvěžuje a umožňuje rostlinám další růst, pozorujeme kapky, proudy vody, přeskakujeme kaluže, měříme, kolik napršelo, zaléváme záhony i stromy. Vidíme, jak z pupenů raší listy a obrovský růst, který se každým dnem odehraje. Pozorujeme jehňata, přípravu ptačích hnízd, nasloucháme rozezpívanému lesu. Radostné období. Uvědomujeme si své místo v rodině i v širším sociálním okolí, v Česku. Těžíme z toho, co vše spolu děti během roku prožily.

V rámci Letnic tematizujeme ctnosti a dary, opíráme se přitom o rytířská témata. Každý z nás má nějaký dar, je v něčem dobrý, vyjímečný, zkusíme reflektovat vlastní dary i dary druhých dětí. Na začátku června se setkáváme s rodiči na letní slavnosti s pasováním školáků a velkým loučením se s budoucími školáky a malým loučením nás všech před prázdninami. Ohlížíme se společně za uplynulým školním rokem.

Podtémata:

- Rodina, den matek a den otců
- Letnice
- Má vlast a naši sousedé
- Svatojánská slavnost
- pasování na školáky

Doba realizace: 2 měsíce

Činnosti s dětmi:

- péče o zahradu
- objevování nových tras lesem, pozorování a určování rostlin a živočichů
- poznáváme, jak různá zvířata pečují o mláďata
- hry a pokusy s vodou, pozorování přírody za deště
- barvení přírodními barvami, barvy a květy
- seznamují se s českými reáliemi a rozlišují znaky odlišných národností, kultur
- práce s mapou
- tvorba studánkového klíče
- pohybové hry
- hudební výchova
- rukodělná tvorba, tvoření z papíru
- malování, kreslení, keramika
- tematické pohybové básně, písňe

8. EVALUACE

8.1 Evaluace dětí

Děti jsou v LMŠ Kudlibabka pozorovány ve více rovinách:

- pravidelné pozorování dítěte pedagogy a následný rozbor na pedagogických poradách
- individuální konzultace s rodiči dle potřeby
- komplexní evaluace probíhá průběžně

V rámci průběžného pozorování dětí při běžných denních činnostech, řízení činnosti a volné hře se pedagogové zaměřují na tyto hlavní oblasti: spokojenost dítěte, zapojení ve skupině, zapojení do nabízených činností, zaujetí a aktivita dítěte. Jedná se o doplňkovou individualizovanou diagnostiku, která směřuje k hodnocení dítěte ve vztahu k němu samému. Na pravidelných pedagogických poradách průvodci dále sdílí poznatky o dětech a diskutují. Je-li to potřeba, dále konzultují s rodiči, se speciální pedagožkou, psychologem, případně s pedagogicko-psychologickou poradnou.

V průběhu školního roku realizujeme také diagnostiku dle Jiřiny Bednářové. Každé dítě má svůj záznamový arch s údajem o datu narození. Diagnostiku realizujeme v průběhu celého školního roku a vyhodnocujeme na pedagogických radách.

Jako doplňková fakultativní možnost evaluace dítěte slouží dokumentu Pozorování dítěte v LMŠ Kudlibabka, aneb naučí se děti v lesní školce vše potřebné? Tento dokument byl vytvořen na základě zkušeností pedagogů a inspirován dle Diagnostiky dítěte předškolního věku od Jiřiny Bednářové a pozorování dítěte podle prof. Ferre Laevers, Process oriented Self-Evaluation Instrument for care Setting. Jedná se o propracované a důkladné pozorování a evaluaci vývojových kompetencí, kognitivních funkcí, zaujetí a zapojení dítěte a celkové spokojenosti v prostředí lesního klubu. Záznamové archy jsou uloženy v elektronické složce dítěte společně s evidenčním listem a dohodou o docházce, prakticky mohou sloužit jako podklad pro individuální konzultace s rodiči a součinnosti s pedagogicko-psychologickou poradnou.

8.2 Evaluace pedagogů

Evaluace pedagogů probíhá takéž ve více rovinách. Klademe důraz na otevřenou komunikaci a dobré klima v týmu. V souvislosti s těmito zásadami jsme schopny předávat si pravidelnou zpětnou vazbu vzájemně a denně.

Oficiální a povinná autoevaluace probíhá jednou ročně. Každý pedagog vyplňuje evaluační arch. Cílem této autoevaluace je sebereflexe s cílem dlouhodobého osobního a profesního rozvoje.

Hospitace probíhají dvakrát ročně, podkladem pro něj je autoevaluace daného dne, příprava, rozhovor s druhým pedagogem o dni a jeho hodnocení dle několika kritérií, reflexe, hledání společných metodických doporučení. Výstupem je hospitační zpráva.

8.3 Evaluace vzdělávání LMŠ Kudlibabka

Evaluace výchovně-vzdělávacího procesu probíhá po završení jednotlivých integrovaných bloků na pedagogických radách. Písemné záznamy evaluací evidujeme.

Každodenní písemný zápis do třídní knihy reflektuje řízenou i volnou činnost dětí a pořizuje jej dopolední pedagog, kdy odpolední pedagog zápis doplní vždy na konci dne.

Celoroční konkretizovaný program vychází ze Školního vzdělávacího programu a je promítnut v Třídním vzdělávacím programu (TVP) - ve sdíleném týdenním plánu. Průběžné hodnocení proběhlých aktivit a událostí je prováděno na pravidelných poradách svolávaných minimálně jednou za měsíc. Pedagogové rozebírají, co fungovalo, případně co je potřeba v následujícím období vylepšit. Výstup z tohoto hodnocení je zaveden v zápisu z pedagogické porady.

Výroční evaluace ŠVP je prováděna před začátkem školního roku (v přípravném týdnu) všemi pedagogy, v případě potřeby průběžně ve školním roce. Výstupy z hodnocení jsou zveřejněny v zápisu ze společné pedagogické porady a slouží pro plánování dalšího školního roku, který vždy vychází ze školního vzdělávacího programu. Cílem je vytvoření vhodných podmínek a zkvalitňování celého pedagogického procesu a klimatu školy jak uvnitř, tak v působení školy navenek.

Oblasti pravidelných hodnocení po ukončení vzd. bloku:

- formální vzdělávací nabídka, plánované aktivity:

Podařilo se naplnit cíle vzdělávacích bloků?

Co funguje a co nikoliv? Potřebujeme do budoucna upravit náplň či definici vzdělávacího bloku?

Byly v daném bloku uplatněny metody a formy prožitkového a situačního učení?

Vyvažují pedagogové připravený plán s prostorem pro tvořivost, improvizaci a práci s konkrétní situací?

Poskytují pedagogové dětem dostatečný prostor pro samostatné objevování a tvůrčí činnosti?

Vznikl dostatek prostoru pro ponor do nepřerušované volné hry?

- naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dětí:

Dbají pedagogové na zohledňování individuálních potřeb jednotlivých dětí? Jak?

Zohledňují pedagogové aspekt věkově smíšené skupiny? Jak?

V jaké míře jsou nabízeny aktivity ve variantách např. obtížnosti, odpovědnosti tak, aby byli zajímavé i např. i pro děti, které jsou ve školce více let, jsou starší a nebo naopak nejmladší apod.?

- výsledky vzdělávání:

Jaké jsou výsledky vzdělávání? Co děti získali v rámci integrovaného bloku?

Dosahují děti očekávaných vzdělávacích pokroků?

Umíme pokroky v rozvoji a učení dítěte poznat a zhodnotit je?

Jsou rodiče s výsledky vzdělávání dětí spokojeni?

8.4 Evaluace organizace LMŠ Kudlibabka a spolku Kudlibabka z.s.

Průběžné menší hodnocení probíhá pravidelně na poradách tzv. pohotovému vedení (účastní se zástupci zřizovatelů, ředitelka a zástupce ředitele).

Komplexnější hodnocení organizace probíhá ročně na pravidelných setkáních členů spolku Kudlibabka z.s, která je zřizovatelem lesního klubu. Pro hodnocení v organizaci využíváme nástroje SWOT analýzy a vlastních zkušeností z jiných pracovních prostředí. Hodnotíme a diskutujeme naplnění očekávaných přání a cílů v oblastech, které jsme si společně definovali, optimalizujeme problematické oblasti či dílčí připomínky.

- materiální, technické, hygienické a další podmínky:

Má škola potřebné podmínky k naplnění cílů, které si formulovala?

Daří se podmínky zlepšovat a zkvalitňovat?

Pokud ne, proč tomu tak je?

- pedagogický styl a klima školy, spokojenost pedagogů dětí rodičů

Je v Lesní mateřské školce Kudlibabka a komunitě kolem ní přátelská a vstřícná atmosféra?

- spolupráce a komunikace s rodinami dětí:

Daří se komunikovat s rodiči všech dětí?

Cítí rodiče potřebu zapojit se do aktivit či údržby zázemí školky?